

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศทุกแขนง หากประชาชนได้รับการศึกษาที่ดี ประเทศชาติก็จะเจริญอย่างรวดเร็ว พระบรมราโชวาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน การศึกษาจึงนับเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต และสามารถพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทย สังคมไทยและกระแสของความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมามีปฏิสัมพันธ์กับการศึกษา โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ซึ่งถือเป็นภารกิจสำหรับนักบริหารการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล. 2547 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 14 - 15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้ชัดเจนดังนี้

มาตรา 8 (2) ได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ที่จะให้สังคม ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้มาตรา 9 (2) ยังกำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 9 (5) ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

มาตรา 12 ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของชุมชนในการจัดการศึกษาดังนี้ ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ได้มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 24 (6) ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ กำหนดให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 27 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำสารของหลักสูตรที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

มาตรา 29 ยังระบุให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดย จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยกล่าว รายละเอียดไว้ดังนี้ กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชุมชนและท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญา ท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

มาตรา 58 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและ ทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ชุมชนท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษา โดยอาจ เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 62 ยังระบุให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษาศาสตร์ แนวทางการศึกษาและคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา (ไพรัช อรรถกामานนท์ และมัทนา โชควรวฒนกร. 2545 : 5-7)

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2543 :200- 202) ได้กล่าวถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ของประชาชน ในการบริหารการศึกษา ว่าเกิดจากสาเหตุ ดังนี้ 1.การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นอยู่ และความต้องการของท้องถิ่น 2.ขาดการระดมสรรพกำลังจากประชาชนใน ท้องถิ่น ไพรัช อรรถกामานนท์ และมัทนา โชควรวฒนกร (2545 : 2-13) ได้สรุปถึงปัญหาการมี ส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ว่าระบบโรงเรียนที่ผ่านมา ไม่เปิดโอกาสให้เกิดความ ร่วมมือ เนื่องจากถือหลักการแบ่งหน้าที่ เมื่อได้มอบหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนแล้ว

จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ โรงเรียนจึงเป็นศูนย์กลางความรู้และสติปัญญา ขณะเดียวกันความเป็นชุมชนกลับอ่อนแอ ความรู้เดิมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น ถูกลืมเลือน ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาจึงทำให้เกิดปัญหามากมายในสังคมไทย และได้สรุปการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ขนาดของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยของการมีส่วนร่วม สำหรับ อายุและรายได้ไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนด้านระดับการศึกษา พบว่า มีทั้งที่เป็นปัจจัยและไม่เป็นปัจจัย

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นบ่งชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา และนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่ปรากฏการณ์ที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสตูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของทุกอำเภอในจังหวัดสตูล ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า อำเภอกวนโดน กิ่งอำเภอมะนังและอำเภอกวนกาหลง

อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล เป็นพื้นที่หนึ่งใน 6 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 21 แห่ง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 2 แห่ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จำนวน 2 แห่ง วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 23 แห่ง อำเภอกวนกาหลง มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง อำเภอกวนโดน อำเภอท่าแพ อำเภอละงู และ กิ่งอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล มีเนื้อที่ ประมาณ 396 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 247,500 ไร่ มีประชากรทั้งสิ้น 29,920 คน ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาอิสลาม สภาพพื้นที่การตั้งที่อยู่อาศัยของประชากร มีหมู่บ้านที่ประชากรนับถือศาสนาพุทธ หมู่บ้านที่ประชากรนับถือศาสนาอิสลามและหมู่บ้านที่ประชากรนับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธอยู่ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยทั่วไป คือ ประเพณีวันสงกรานต์ ทำบุญเดือนสิบ และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นหลักการทางศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาดประจำวัน การละหมาดวันศุกร์ การถือศีลอด การแจกจ่ายซากาต (ทาน) การไปประกอบพิธีฮัจย์ การเข้าสู่ันต์ (สำนักทะเบียนอำเภอกวนกาหลง 2549 : 1 – 12) ซึ่งจากสภาพดังกล่าวที่มีความหลากหลายและความแตกต่างในเรื่องของสภาพพื้นที่การตั้งที่อยู่อาศัย

ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา รวมทั้งการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่ปรากฏการณ์ที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสตูล และการจัดการศึกษาของอำเภอควนกาหลง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ได้สรุปความคิดเห็นความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ประจำปี 2548 ระหว่างวันที่ 5-7 ตุลาคม 2548 ในประเด็นหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่านักเรียนจะต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ทั้งนี้ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิมในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งมีความคิดเห็นว่านักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลในปัจจุบัน มีผลการเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะจากสถานศึกษา ปัญหาการสอนของครูและที่สำคัญ คือ สาเหตุจากชุมชนและครอบครัวของนักเรียนเอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล. 2548 : 1-7) สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในด้านอื่นๆไม่ว่าจะเป็นด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ยังไม่พบรายงานวิจัยหรือผลสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแต่ประการใด

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จึงมีความตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนการศึกษา การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ซึ่งมีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน และตั้งอยู่ในชุมชนที่มีบริบททางวัฒนธรรมแตกต่างกันกล่าวคือ มีสัดส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธใกล้เคียงกัน ยิ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลยิ่งขึ้น เพื่อหาคำตอบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล เป็นอย่างไรและแตกต่าง

กันหรือไม่ ภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน ด้านตัวแปรของบุคคล ตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดสถานศึกษา และบริบทสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอันควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร อันจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำแนกตามตัวแปร คือ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของตัวแทนชุมชน ขนาดของสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน
3. เพื่อประมวลปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ของตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของตัวแทนชุมชน ขนาดของสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจะมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต้องการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้านี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2549 โดยใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 4 ด้าน คือ

1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
2. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน
4. การตรวจสอบ ติดตามและการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ในชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษา 21 แห่งในอำเภอควนกาหลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2549 ประกอบด้วยผู้ปกครอง 4,851 คน ผู้นำชุมชน 35 คน ผู้นำศาสนา 32 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 64 คน รวมทั้งสิ้น 4,982 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการเทียบตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and morgan. 1970 : 607-610) แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้รวมจำนวน 363 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1. เพศ

- ชาย
- หญิง

3.1.2. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าอนุปริญญา
- อนุปริญญาหรือสูงกว่า

3.1.3. สถานภาพของตัวแทนชุมชน

- ผู้ปกครองนักเรียน
- ผู้นำชุมชน
- ผู้นำศาสนา
- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.4. ขนาดของสถานศึกษา

- สถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)
- สถานศึกษาขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 300 คน)
- สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)

3.1.5. บริบทของสถานศึกษาตามที่ตั้งของชุมชน

- ชุมชนพุทธ
- ชุมชนมุสลิม
- ชุมชนผสมผสานนับถือศาสนาพุทธและอิสลามใกล้เคียงกัน

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 4 ด้าน คือ

1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
2. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน
4. การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ตัวแทนชุมชนของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง ที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
2. ตัวแทนชุมชนของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

3. ตัวแทนชุมชนของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
4. สถานศึกษาในอำเภอควนกาหลงที่มีขนาดแตกต่างกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
5. สถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง ที่มีบริบทตั้งอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การมีส่วนร่วมของชุมชน** หมายถึง การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลของผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 4 ด้าน คือ 1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 2. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน 4. การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ดังรายละเอียดดังนี้

1.1. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือสนับสนุน ทรัพยากรด้านคน วัสดุ อุปกรณ์และเงินทุนจากชุมชน มาใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

1.2. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือของชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การเสนอแนะและกำหนดเกณฑ์เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา การวางแผนจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชาของหลักสูตรสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

1.3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญ การเผยแพร่ความรู้ การบริการแหล่งเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ ความคิดเห็นของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

1.4. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนใช้จ่ายงบประมาณ การติดตาม การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

2. **ตัวแทนชุมชน** หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ประกอบด้วย กลุ่มบุคคลดังนี้

2.1 ผู้ปกครองนักเรียน คือ บิดา มารดา หรือผู้ที่รับอุปการะเลี้ยงดูนักเรียน ของนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2549

2.2 ผู้นำชุมชน คือ ผู้ที่ทำหน้าฝ่ายปกครองในหมู่บ้าน ได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ของอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2549

2.3 ผู้นำศาสนา คือ ผู้ที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนและได้รับบทบาทให้เป็นผู้นำศาสนา ของศาสนาพุทธ คือ เจ้าอาวาสหรือพระภิกษุ ศาสนาอิสลาม คือ โต๊ะอิหม่ามหรือโต๊ะคอเต็บ ของชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2549

2.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ นายกองค้การบริหารส่วนท้องถิ่นและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งตามระเบียบ กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในปีการศึกษา 2549

3. **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึงการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในระบบโรงเรียน ของสถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

4. **สถานศึกษาในอำเภอควนกาหลง** หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่1 ช่วงชั้นที่2 และช่วงชั้นที่ 3 ที่ตั้งอยู่ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

- 4.1 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป
- 4.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 121 – 300 คน
- 4.3 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 1- 120 คน

5. **ชุมชนพุทธ** หมายถึง ชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่ผู้ปกครองนักเรียนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. **ชุมชนมุสลิม** หมายถึง ชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่ผู้ปกครองของนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 80 ขึ้นไป

7. **ชุมชนผสมผสาน** หมายถึง ชุมชนตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ที่ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธใกล้เคียงกัน

